

Monitoring centralnih informativnih emisija pet najgledanijih tv stanica

Marijana Buljan

Monitoring informativnog programa televizija započeo je 15. maja, te je period nadziranja za televizije nešto kraći nego za ostale medije obuhvaćene ovim izvještajem.

Promatrane su glavne informativne emisije pet najgledanijih televizijskih stanica u Crnoj Gori: Tv Vijesti, PINK M, TVCG, Prve i Atlasa. Ove televizije su rangirane kao najgledanije u istraživanju koje je CEDEM po narudžbi OEBS - proveo u julu, a objavio u novembru 2012. Podudarne podatke objavila je u februaru i martu Televizija Vijesti, pozivajući se na rejting Extra TV-a, te istraživanje koje je, po njihovoj narudžbi, proveo IPSOS Strategic Puls.

Sve televizije čije smo centralne informativne emisije promatrali su kršile načela Kodeksa. U informativnom programu televizije PINK M zabilježen je najveći broj kršenja, 30, a slijede, sa bitno manjim brojem kršenja, Televizija Vijesti sa 15, odnosno TVCG sa 14. Ovo su tri najgledanije televizije u Crnoj Gori. U programima televizija Atlas i Prve, zabilježeno je 6, odnosno 3 kršenja Kodeksa.

Tv Pink M, osim po ukupnom broju zabilježenih kršenja Kodeksa, odskake i po broju kršenja načela br.3, koje govori da komentar mora biti odvojen od informacije. Zabilježeno je 13 kršenja ovog načela u informativnom programu TV Pink M, dok je broj zabilježenih kršenja ovog načela daleko manji u programima ostalih emitera, zabilježen 3 puta u programu TV Vijesti, i 2 puta u programu TV Crne Gore.

U kršenju načela br.8, koje govori o zaštiti privatnosti i dignitetu ličnosti, izdvojen je samo jedan slučaj u programu TV Vijesti koji se odnosi na insinuciju o samoubojstvu žrtve saobraćajnog udesa.

Medjutim, treba istaknuti, da sve televizije krše načelo br. 8 time što objavljuju identitet poginulih i povrijeđenih u nesrećama ili zločinima. Ponekad se objavljuju i informacije o njihovom zdravstvenom stanju nekoliko dana nakon događaja, npr. o oporavku, pogoršanju stanja ili smrti. Kako nije bilo moguće utvrditi jesu li ove informacije objavljene uz suglasnost imenovanih osoba ili njihovih porodica, ovi slučajevi nisu zabilježeni kao kršenja. Podsjećamo da Kodeks zahtijeva poštovanje privatnosti i dostojanstva ličnosti, te preporučujemo da se identitet žrtava nesreća ili nasilja, te informacije o njihovom zdravlju, ne objavljuju bez izričitog pristanka žrtava ili njihovih porodica. Iznimke mogu biti javne ličnosti.

Kršenja načela br.10, odnosno pretpostavke nevinosti, daleko je manje u televizijskim programima, nego u štampanim i online medijima, čak pedest puta manje. Moguća

objašnjenja za tako veliku razliku su: daleko manji prostor koje televizije posvećuju crnoj kronici, kao i činjenica da na televizijama ne postoje naslovi i podnaslovi, gdje su i najčešća kršenja ovog načela u drugim medijima.

Kršenja načela br. 11, koje govori o zabrani plasiranja skrivene reklame, bilo je daleko više u promatranim televizijskim programima nego u štampanim ili online medijima.

U informativnim emisijama ("vijestima") je objavljivanje tzv. PR materijala neprihvatljivo i predstavlja kršenje Kodeksa. Takve informacije, bez obzira jesu li ili nisu plaćene, mogu, uz jasno obilježavanje, biti objavljene u drugim televizijskim programima i formatima, ali ne i u informativnim emisijama.

U monitoringu televizijskih informativnih emisija nije zabilježeno kršenje načela br. 2, koje kaže da novinar radi u duhu kritičkog promatranja vlasti i drugih moćnika iz dva razloga. Prvi je taj, da je načelo nedovoljno objašnjeno smjernicama, te ga je teško primjeniti. Osim toga, ovako postavljeno, može se tumačiti i kao zadiranje u slobodu uređivačke politike medija. Iznimka je jedino javni servis - uređivačka politika TVCG treba biti podložna kritici, odnosno javnost ima pravo raspravljati o uređivačkoj politici tog medija i pridržavanju programskih načela.

Međutim, vjerujemo da se propusti u pristupu i obradi objavljenih tema u informativnom programu TVCG mogu ocijeniti i kroz načela br. 1 i br.3, što je i urađeno u ovom izvještaju.

Kršenja načela br. 2 može biti u odluci uredništva da se neke teme ne obrađuju, odnosno da se o nekim događajima jednostavno ne izvjesti. Da bi na taj način ocjenjivali uređivačku politiku TVCG-a monitoring bi morao biti daleko opsežniji i sa drugačijim zadatkom, trebao bi uključiti i analizu događaja, za što nismo imali mogućnosti.

Iz istog razloga, jer tretira ono što nije objavljeno, u izvještaju nismo zabilježili kršenje posljednjeg, 12. načela, odnosno njegovog dijela koji govori o tome da novinari moraju biti solidarni i međusobno štiti svoja prava. Međutim, ipak je primjećeno da ni jedna televizija, osim televizije Vijesti, nije objavila informaciju o incidentu između novinara i fotografa lista Vijesti i Vladimira Popovića, odnosno da nisu objavili da su kolege novinari policiji prijavili da ih je gospodin Popović ometao u poslu. PINK M objavio je u danima nakon incidenta dana nekoliko priloga, u kojima nije bilo izjava novinara lista Vijesti ili njihovih zastupnika. Televizija Crne Gore objavila je nakon nekoliko dana samo izjavu premijera Đukanovića o tom slučaju u kojoj je on rekao da je incident iskonstruiran.